

บทที่ 4

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

จากการถดถอยของภาวะเศรษฐกิจและวิกฤติสถาบันการเงินในประเทศ เป็นผลให้ธุรกิจจำนวนมากต้องเผชิญกับภาวะการหดตัวของตลาด ซึ่งส่งผลกระทบต่อธุรกิจจำนวนมากต้องปิดกิจการลง พร้อมๆกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(Non-Performing Loan : NPLs) ที่เป็นปัญหาที่สำคัญของสถาบันการเงินจนไม่สามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการปล่อยสินเชื่อให้แก่ระบบได้ สถานการณ์ดังกล่าวนี้ได้ทำให้นโยบายการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ถูกหยิบยกขึ้นมาให้ความสำคัญในฐานะของการเป็นเครื่องมือ หรือวิธีการอันสำคัญในการแก้ไขสภาพการณ์ดังกล่าวให้ดีขึ้น

1. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยสมัครใจ

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นกระบวนการที่เจ้าหนี้และลูกหนี้สมัครใจแก้ไขปัญหาภาระหนี้ร่วมกัน โดยไม่จำกัดวงเงินหนี้ที่จะตกลงกันระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็
ลูกหนี้รายใหญ่หรือรายย่อยก็สามารถเจรจากับเจ้าหนี้เพื่อปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้

2. วัตถุประสงค์หลักในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

วัตถุประสงค์หลักในการการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ก็เพื่อให้ลูกหนี้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ในขณะที่เดียวกันเจ้าหนี้/สถาบันการเงินมีโอกาสได้รับชำระหนี้คืนไม่ต่ำกว่าที่ได้รับจากการฟ้องศาล ทั้งนี้เพื่อให้มีการปล่อยสินเชื่อเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ และ รักษาสภาพการจ้างงานหรือจ้างแรงงานเพิ่มเพื่อลดแรงกดดันต่อสังคม

3. ใครมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จนประสบผลสำเร็จ

ผู้มีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้สำเร็จได้ก็คือ เจ้าหนี้ และลูกหนี้นั่นเอง โดยสมัครใจเจรจากันและคำนึงถึงเหตุผลความจำเป็นหรือข้อจำกัดของแต่ละฝ่ายร่วมกันด้วยความจริงใจในการแก้ไขปัญหาหนี้อย่างแท้จริง กล่าวคือ ลูกหนี้พร้อมปรับตัวเองเพื่อให้ชำระหนี้ได้และสถาบันการเงินจะได้รับชำระหนี้

ในสถานะเศรษฐกิจปัจจุบันนี้ทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้ต่างมีความจำเป็นในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ด้วยกันทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายลูกหนี้ ที่มีความตั้งใจชำระหนี้ แต่มีรายได้ประจำลดลง จากการที่กิจการของลูกหนี้มียอดขายตกต่ำ อันเนื่องมาจากผลกระทบจากวิกฤติทางเศรษฐกิจ ต้องการที่จะได้รับการขยายเวลาการชำระหนี้ หรือผ่อนชำระหนี้ด้วยเงื่อนไขที่สอดคล้องกับความสามารถที่มีอยู่

ฝ่ายเจ้าหนี้ นอกจากจะขาดรายได้จากลูกหนี้แล้ว ยังต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทั้งจากการติดตามหนี้ การฟ้องร้องดำเนินคดี และการกั้นเงินสำรองสำหรับหนี้ที่สงสัยจะสูญด้วย

อย่างไรก็ตาม หากทั้งสองฝ่ายไม่อาจบรรลุข้อตกลงได้ คณะกรรมการเพื่อการส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.) และสายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยยังมีกระบวนการและผู้เชี่ยวชาญพร้อมที่จะช่วยลูกหนี้และเจ้าหนี้ เพื่อให้มีการทำสัญญาตกลงกัน

ดังนั้นหากผู้เกี่ยวข้องสามารถเจรจาให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ แม้อาจจะไม่ครบถ้วนตามสัญญา กู้ยืมที่ตกลงกันได้เดิมไปบ้าง ก็ยังดีกว่าปล่อยให้ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ซึ่งถ้าสัญญานั้นทำตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้จะได้รับสิทธิประโยชน์หลายประการตามที่ทางการกำหนดไว้ด้วย

4. วิธีการในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยทั่วไป

วิธีการที่สถาบันการเงินใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ อาจมีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและสถานภาพของลูกหนี้ รวมทั้งนโยบายของสถาบันการเงินในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ นั้นๆ ด้วย ดังนั้นวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของแต่ละสถาบันการเงินจึงอาจแตกต่างกันได้ และสถาบันการเงินอาจใช้วิธีการหลายวิธีในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ให้แก่ลูกหนี้รายใดรายหนึ่ง เช่น

- ลดอัตราดอกเบี้ยในสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- ขยายระยะเวลาการชำระหนี้ (จากหนี้เดิมซึ่งเป็นระยะยาวอยู่แล้ว)
- ปรับหนี้ระยะสั้นเป็นหนี้ระยะยาว
- ลดต้นเงินและหรือดอกเบี้ยค้างรับ
- รับโอนทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันชำระหนี้
- รับโอนทรัพย์สินที่มีใช้ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเพื่อการชำระหนี้
- รับโอนทรัพย์สินโดยมีสัญญาให้สิทธิลูกหนี้ขอโอนกลับคืน
- ให้ระยะเวลาปลอดหนี้เงินต้นและ/หรือดอกเบี้ย
- แปลงหนี้เป็นทุน

5. หลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงิน ที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 และต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์ใหม่เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2542 เพื่อให้สถาบันการเงินใช้เป็นแนวทางพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้

ที่ประสบปัญหาการชำระหนี้เนื่องจากผลกระทบจากวิกฤติทางเศรษฐกิจ แต่ยังมีแนวโน้มที่จะดำเนินธุรกิจต่อไปได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากรอบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยวางไว้จะเน้นสำหรับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ประเภทธุรกิจหรือนิติบุคคล แต่ก็ได้เปิดกว้างให้สถาบันการเงินปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้บุคคลธรรมดาที่ประสบปัญหาการชำระหนี้ด้วย

หลักเกณฑ์สำคัญของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงิน คือ ผู้บริหารของสถาบันการเงินต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สรุปดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องกำหนดนโยบายและวิธีการไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

2. นโยบายที่กำหนดจะต้องครอบคลุมกระบวนการของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การประเมินสถานการณ์ทางการตลาด ตลอดจนสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับฐานะและการดำเนินงานของลูกหนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกลูกหนี้ที่จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และการคาดการณ์ถึงความสามารถดำรงอยู่ของกิจการ หรือการชำระหนี้ภายใต้ข้อตกลงของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

3. เมื่อมีการลงนามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้ว สถาบันการเงินจะต้องประเมินผลการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้อย่างใกล้ชิด

กระบวนการต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น สถาบันการเงินจะต้องจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบอย่างสมบูรณ์ และจะต้องดำเนินการตามมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ด้วย เช่น วิธีการรับรู้ขาดทุนที่เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เป็นต้น

อนึ่ง ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เจ้าหนี้สถาบันการเงินอาจขาดทุน เช่น รับโอนทรัพย์สินที่มีมูลค่ายุติธรรมต่ำกว่ายอดหนี้ที่ตัดจำหน่ายไป หรือมีการผ่อนปรนเงื่อนไขชำระหนี้ซึ่งทำให้เงินที่จะได้รับชำระคืนจากลูกหนี้ในอนาคต เมื่อคำนวณเป็นมูลค่าปัจจุบันแล้ว ต่ำกว่ายอดหนี้ เป็นต้น

6. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามแนวทางของคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.)

นอกเหนือจากหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้สถาบันการเงินใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้วในทางปฏิบัติกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มักจะมีเจ้าหนี้การค้าหรือเจ้าหนี้อื่นที่มีใช้สถาบันการเงินเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทำให้มีความซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นสมาคมที่เป็นตัวแทนลูกหนี้ซึ่งประกอบด้วยสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคม

ที่เป็นตัวแทนเจ้าหนี้ ซึ่งประกอบด้วยสมาคมธนาคารไทย สมาคมบริษัทเงินทุน และสมาคมธนาคารต่างชาติ จึงได้ร่วมกันจัดทำหลักการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (Framework for Corporate Debt Restructuring in Thailand หรือ Bangkok Approach หรือบางครั้งเรียกว่า Bangkok Framework) ขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบของการเจรจาระหว่างลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดใหญ่ ซึ่งมีเจ้าหนี้เกี่ยวข้องกับหลายราย หลักการดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติที่ยอมรับทั่วไป และอาศัยความสมัครใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และหลักการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ดังกล่าว ได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำสัญญาระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ และสัญญาระหว่างเจ้าหนี้ในระยะต่อมา

การปรับโครงสร้างหนี้ตามแนวทางของหลักการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ นั้น เป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยความสมัครใจของทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้ แต่ไม่ได้กำหนดบทลงโทษและระยะเวลาดำเนินการให้ชัดเจน การเจรจาจึงยึดถือโดยไม่มี การดำเนินการใด ๆ สมาคมเจ้าหนี้จึงได้ร่างสัญญาระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ และสัญญาระหว่างเจ้าหนี้ เพื่อกำหนดระยะเวลาให้ชัดเจนและคปน. ได้ให้ความเห็นชอบในการดำเนินการตามสัญญาดังกล่าว

สัญญาระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ และสัญญาระหว่างเจ้าหนี้

สมาคมธนาคารไทย สมาคมบริษัทเงินทุน และสมาคมธนาคารต่างชาติ ได้ร่วมกันจัดทำสัญญาขึ้น 2 ฉบับ คือสัญญาระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (Debtor-Creditor Agreement on Debt Restructuring Process-DCA) และสัญญาระหว่างเจ้าหนี้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (Inter-Creditor Agreement on Restructure Plan Votes and Executive Decision Panel Procedures-ICA) เพื่อเร่งรัดกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

สัญญาทั้ง 2 ฉบับ ดังกล่าว เป็นสัญญาที่มีข้อผูกพันระหว่างผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งจะทำการปรับปรุงโครงสร้างหนี้กรณีที่มีเจ้าหนี้หลายรายมีขั้นตอน รวมทั้งระยะเวลาที่ชัดเจนและเกิดผลสำเร็จได้เร็วขึ้น นอกจากนี้ ในกรณีที่มีความเห็นที่ขัดแย้งกัน ลูกหนี้และเจ้าหนี้ สามารถร้องขอให้ คปน. แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยในกรณีที่มีข้อขัดแย้งรวมถึงการแต่งตั้งผู้ชี้ขาด และออกหนังสือคัดค้านหรือสั่งปรับเจ้าหนี้ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงตามสัญญาทั้ง 2 ฉบับ รวมทั้งได้มีการกำหนดข้อตกลงและกรอบระยะเวลาสำหรับกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เพื่อความชัดเจนในทางปฏิบัติ โดยได้กำหนดวิธีปฏิบัติ กรณีการให้ความยินยอมของเจ้าหนี้ในการให้สินเชื่อเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนสำหรับลูกหนี้และการชำระคืนสินเชื่อใหม่ และการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาดังกล่าวปกติใช้เวลาประมาณไม่เกิน 5-7 เดือน

บันทึกข้อตกลงในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

เมื่อสัญญาระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ และสัญญาระหว่างเจ้าหนี้เริ่มใช้ โดยมุ่งไปที่ลูกหนี้ที่มีเจ้าหนี้หลายรายแล้ว สมาคมธนาคารไทยและสมาคมบริษัทเงินทุน จึงได้ร่างสัญญาฉบับที่เรียกว่า Simplified Agreement (SA) หรือบันทึกข้อตกลงในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ขึ้น เพื่อใช้กับลูกหนี้ที่มีเจ้าหนี้น้อยรายหรือรายเดียว และมีเฉพาะเจ้าหนี้สถาบันการเงินไทย

โดยบันทึกข้อตกลงดังกล่าวมีการกำหนดขั้นตอนและกรอบระยะเวลาในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ชัดเจน และมีกระบวนการใกล้เคียงในกรณีที่มีข้อโต้แย้งในการเจรจา เพื่อให้การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นไปอย่างกว้างขวาง มีประสิทธิภาพ และใช้กับลูกหนี้ทั่วประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มลูกหนี้ขนาดกลางและขนาดเล็ก บันทึกข้อตกลงฯ นี้ ใช้กับลูกหนี้ที่มีเจ้าหนี้เป็นธนาคารพาณิชย์ไทย และบริษัทเงินทุน โดยมุ่งให้เป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้ที่มีเจ้าหนี้เพียงสถาบันการเงินรายเดียว หรือมีเจ้าหนี้น้อยรายและหลักประกันแยกจากกัน ระยะเวลาที่กำหนดในบันทึกข้อตกลงในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ใช้เวลาประมาณ 60-90 วันนับตั้งแต่วันที่ลูกหนี้ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงฯ

7. ขั้นตอนในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

7.1 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้โดยตรง

1. การเตรียมตัวของลูกหนี้

ลูกหนี้สำรวจธุรกิจของตนเองในเบื้องต้นว่ามีศักยภาพที่จะทำธุรกิจต่อไป และมีแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาหนี้คงค้างอย่างไร ซึ่งอาจจะหาแนวทางการแก้ไขไว้หลายแนวทางเพื่อจะนำไปหารือกับเจ้าหนี้ต่อไป ทั้งนี้ ในการสำรวจตนเองควรพิจารณาถึงเอกสารหลักฐานที่จะนำไปชี้แจงให้เจ้าหนี้เข้าใจถึงสถานการณ์ของตนเอง

2. การหารือระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้

เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยสถาบันการเงินแต่ละแห่งกำหนดนโยบาย มาตรการ ระเบียบวิธีปฏิบัติ รวมทั้งแผนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนต่างๆ ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

3. การทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้

เมื่อเจรจาดตกลงกันได้แล้ว ทั้งสองฝ่ายทำสัญญาร่วมกันเพื่อถือปฏิบัติและใช้เป็นหลักฐานในการรับสิทธิประโยชน์จากทางการ

4. ยื่นเอกสารเพื่อขอรับสิทธิประโยชน์

เมื่อดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

กำหนดไว้แล้ว ให้ยื่นเอกสารหนังสือรับรองการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ตัวอย่างลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามของเจ้าหนี้ สำเนาหลักฐานการให้สินเชื่อ สัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หนังสือค้ำประกันกรณีผู้ค้ำประกันเป็นผู้โอนต่อสำนักงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ เพื่อขอยกเว้นหรือลด ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ค่าธรรมเนียมในการโอนและจดจำนองต่างๆ อากรแสดมปี เป็นต้น

7.2 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามกระบวนการของ คปน. มีระยะเวลาที่กำหนดไว้ชัดเจน ลูกหนี้มีวิธีการเตรียมตัวเช่นเดียวกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้โดยตรง แต่ในการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้คณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.) ได้กำหนดกระบวนการและกรอบเวลาไว้อย่างชัดเจน ตามสัญญาระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ สัญญาระหว่างเจ้าหนี้และบันทึกข้อตกลงในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

8. หน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ(กรอ.) ได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2541 ให้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 1 ชุด คณะกรรมการดังกล่าวได้จัดตั้งอนุกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 1 ชุด และ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็นสายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (สปน.) ดำเนินการในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการให้ทุกจังหวัดจัดตั้งคณะอนุกรรมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จังหวัดด้วย ดังมีหน้าที่และองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.)

หน้าที่

- ติดตามพัฒนาการของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- ทบทวน หรือกำหนดนโยบาย เพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- เป็นตัวกลางผลักดันให้การเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ดำเนินการต่อไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่มีการเจรจามีปัญหาหรืออุปสรรค

องค์ประกอบ คณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นองค์กรอิสระ ประกอบด้วยผู้แทนจากทางกรจำนวน 3 คน และผู้แทนจากภาคเอกชน 5 คน ดังนี้

1. ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย	ประธานกรรมการ
2. นายทิวะพร ทรพรานนท์
ที่ปรึกษาผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย	รองประธานกรรมการ
3. ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	กรรมการ

4. ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
5. ประธานสมาคมธนาคารไทย	กรรมการ
6. ประธานสมาคมบริษัทเงินทุน	กรรมการ
7. ประธานสมาคมธนาคารต่างชาติ	กรรมการ
8. ผู้อำนวยการอาวุโส สายปรับปรุงโครงสร้างหนี้
ธนาคารแห่งประเทศไทย	กรรมการ

2. คณะอนุกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
หน้าที่

- ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- ประสานงานกับสายปรับปรุงโครงสร้างหนี้เพื่อรับฟังปัญหาในการดำเนินงานและหาแนวทางแก้ไข
- เสนอข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

องค์ประกอบ คณะอนุกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ประกอบด้วย
ด้วยผู้แทนจากทางการ 3 คน ภาคเอกชน 5 คน และจากสถาบันการศึกษา 1 คน ดังนี้

1. นายศิวัชร ทรชรทรานนท์
ที่ปรึกษาผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย	กรรมการ
2. ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
3. ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
4. ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย	อนุกรรมการ
5. ผู้แทนสมาคมบริษัทเงินทุน	อนุกรรมการ
6. ผู้แทนสมาคมธนาคารต่างชาติ	อนุกรรมการ
7. ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษา	อนุกรรมการ
8. ผู้อำนวยการ ฝ่ายโครงการพิเศษและการวิเคราะห์
สาขายุทธศาสตร์สถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
9. ผู้อำนวยการอาวุโส สายปรับปรุงโครงสร้างหนี้
ธนาคารแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการและเลขานุการ

3. สายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย

หน้าที่

- ศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม เสนอแนะวางแผนทางเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- เป็นตัวกลางเพื่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
- ส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้สำเร็จ

องค์ประกอบ สายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เป็นส่วนงานหนึ่งในธนาคารแห่งประเทศไทย ขึ้นตรงต่อผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมี ร้อยตรียอดชาย ชูศรี เป็นผู้อำนวยการอาวุโส

9. ประโยชน์จากการเข้ากระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

9.1 สิทธิประโยชน์ทางภาษี

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยมีผลตั้งแต่ 1 มกราคม 2541 ถึง 31 ธันวาคม 2544 ดังนี้

ก. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

-- ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาจาก

1. เงินที่เจ้าหนี้ได้ยกหนี้หรือปลดหนี้ให้
2. เงินที่ได้รับจากการโอนทรัพย์สิน การขายสินค้าและบริการ รวมทั้งการทำสัญญาในการโอนทรัพย์สินให้แก่เจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้

-- ภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับ ลูกหนี้ที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด, บริษัทจำกัด, บริษัทมหาชน (จำกัด)

1. เงินได้ดังต่อไปนี้ไม่ต้องนำมาคำนวณภาษี

1.1 เงินที่ได้รับจากการที่เจ้าหนี้ลดหนี้ (เงินต้น และ/หรือ ดอกเบี้ยค้างชำระ) หรือปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้

1.2 เงินที่ได้รับจากการโอนทรัพย์สิน (ทั้งนี้ลูกหนี้สามารถโอนทรัพย์สินให้แก่เจ้าหนี้สถาบันการเงิน โดยไม่มีค่าตอบแทน หรือค่าตอบแทนมีราคาต่ำกว่าราคาตลาดได้) การขายสินค้าและบริการ รวมทั้ง การทำสัญญาในการโอนทรัพย์สินให้แก่เจ้าหนี้เพื่อการชำระหนี้

2. กรณีต่อไปนี้เป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษีได้

2.1 เจ้าหนี้สถาบันการเงินสามารถนำหนี้ (เงินต้น และ/หรือดอกเบี้ยค้างรับ) ที่ได้ปลดให้กับลูกหนี้มาถือเป็นรายจ่าย (หนี้สูญ) ในการคำนวณภาษีใน

รอบระยะเวลาของงวดบัญชีนั้น โดยไม่ต้องติดตามทวงถามได้ ฟ้องร้อง
ต่อศาลตามข้อกำหนดของกรมสรรพากรก่อน

2.2 ผลที่ขาดทุนที่เจ้าหนี้สถาบันการเงินรับทรัพย์สินของลูกหนี้ (ในราคายุติ
ธรรม) ที่มีมูลค่าต่ำกว่าเงินต้นและดอกเบี้ยที่ให้กู้แก่ลูกหนี้ ให้ถือเป็น
รายจ่ายในการคำนวณภาษีได้

ข. ภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ภาษีซื้อที่เกิดจากการก่อสร้างอาคาร หรือสังหาริมทรัพย์อื่น เพื่อให้ในกิจการ
ประเภทที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มและต่อมาได้ขายหรือให้เช่า หรือนำไปใช้ใน
กิจการประเภทที่ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มภายใน 3 ปีตั้งแต่เดือนภาษีที่ก่อ
สร้างเสร็จ สามารถนำภาษีซื้อมาหักในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มได้
2. ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 10 ของราคาโอนแก่ผู้รับโอนสิทธิการเช่า ยาน
พาหนะ สินค้า ลูกหนี้การค้า

ค. ภาษีธุรกิจเฉพาะ

ยกเว้น ภาษีธุรกิจเฉพาะร้อยละ 3.3 ของราคาโอนที่ดิน หรือราคาประเมินที่ดิน
สิ่งปลูกสร้าง และสิทธิการเช่าร้อยละ 10 ของภาษีธุรกิจเฉพาะ

9.2 ลดค่าธรรมเนียมการโอนและจดทะเบียน จำนองอสังหาริมทรัพย์เหลือ 0.01% และไม่
ต้องเสียค่าอากรแสตมป์

ก. ค่าธรรมเนียม เสียค่าธรรมเนียมการโอนอสังหาริมทรัพย์เพียง 0.01% มีผลตั้งแต่
28 พฤศจิกายน 2541 ถึง 31 ธันวาคม 2544 โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. เจ้าหนี้สถาบันการเงินเป็นผู้รับโอนหรือผู้โอนค้ำอสังหาริมทรัพย์
2. ลูกหนี้สถาบันการเงินโอนอสังหาริมทรัพย์ให้บุคคลที่สามเพื่อชำระหนี้ให้
เจ้าหนี้สถาบันการเงิน
3. เจ้าหนี้อื่น และเป็นเจ้าหนี้ร่วมกับสถาบันการเงินเป็นผู้รับโอนหรือโอนค้ำ
อสังหาริมทรัพย์จากลูกหนี้
4. เจ้าหนี้เป็นผู้รับโอนหรือโอนค้ำอสังหาริมทรัพย์จากลูกหนี้เพื่อปลดหนี้
5. สถาบันการเงินเรียกจดทะเบียน จำนองอสังหาริมทรัพย์เพิ่มจากลูกหนี้

ข. อากรแสตมป์ ไม่ต้องเสียค่าอากรแสตมป์ในกรณีดังต่อไปนี้

1. ร้อยละ 0.5 ของราคาประเมินทุนทรัพย์แก่ผู้โอนที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง
2. ร้อยละ 0.1 ของค่าเช่าที่เหลือแก่ผู้ให้เช่า หากมีการเปลี่ยนแปลงคู่สัญญา

3. ร้อยละ 0.5 ของราคาโอนแก่ผู้โอนยานพาหนะซึ่งปกติจะยกเว้นอากรแสตมป์ เมื่อการโอนนั้นถูกบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ
4. ร้อยละ 0.1 ของราคาซื้อขาย หรือมูลค่าหุ้นที่ได้รับชำระแล้วของหลักทรัพย์ประเภทหุ้นทุน พันธบัตร และตราสารหนี้

9.3 เงื่อนไขเพื่อได้รับประโยชน์

ลูกหนี้และเจ้าหนี้จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และต้องยื่นเอกสารดังต่อไปนี้ เพื่อขอยกเว้นภาษีต่อสำนักมาตรฐานกรรมวิธีภาษี กรมสรรพากร ภายในวันสุดท้ายของเดือนที่มีการออกหนังสือรับรอง

1. หนังสือรับรองการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เพื่อขอรับประโยชน์ทางภาษี ซึ่งลงนามระหว่างลูกหนี้ ผู้ค้ำประกัน และสถาบันการเงิน
2. ตัวอย่างลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามของเจ้าหนี้
3. สำเนาหลักฐานการให้สินเชื่อ สัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หนังสือค้ำประกันกรณีผู้ค้ำประกันเป็นผู้โอน